

Onderwerp:

Toezegging bzK inzet reserves

Inleiding:

26 maart is het Kamerdebat over het gemeentefonds.

Over de Heerenveense inzet en het begrijpen van de door de minister gedane toezegging, de volgende vragen:

1: Vraag:

Is het college voornemens gehoor te geven aan de oproep van de VNG om bij deze kamerbespreking aanwezig te zijn?

Antwoord:

Vanuit het college zal de heer Tromp aanwezig te zijn bij deze commissiebespreking. Dit ondanks dat het college die dag een gezamenlijke bijeenkomst heeft ingepland. Vanuit de VFG en VGG zal ook een afvaardiging naar Den Haag gaan, die alle Friese en Groningse gemeenten zullen vertegenwoordigen. Daarnaast zal de portefeuillehouder Financiën, mevrouw Rinkes, aanwezig zijn bij de Ledenbijeenkomst van de VNG op vrijdag 21 maart. Tijdens deze bijeenkomst blikte de VNG terug op het Overhedenoverleg van 17 maart 2025. In dit overleg is de VNG in overleg gegaan over de financiële posities van de gemeente. Afhankelijk van de uitkomst van dit overleg zullen voorstellen worden gedaan.

2: Vraag:

Welke instrumenten en netwerken heeft het college ingezet of is voornemens in te zetten om de Heerenveense financiële belangen goed naar voren te brengen.

Antwoord:

Vanuit de lobbygroep van de VFG (Vereniging Friese Gemeenten) en de VGG (Vereniging Groningse Gemeenten) wordt actief ingezet om bij het kabinet onder de aandacht te brengen dat de omvang van het gemeentefonds niet toereikend is om alle taken (naar behoren) uit te kunnen voeren. De provincie Fryslân brengt dit ook in Den Haag onder de aandacht. Daarnaast schromen wij als college niet om wanneer we een landelijke of provinciale bestuurder tegen komen, de Heerenveense financiële belangen onder de aandacht te brengen. Ook de landelijke partijlijnen van de collegeleden geven aan dat de gemeenten voldoende financiële ondersteuning moeten krijgen om hun taken uit te kunnen voeren.

Tevens onderschrijven wij natuurlijk de stappen die de VNG in dit kader zet. We brengen hierbij niet alleen de Heerenveense financiële positie onder de aandacht, maar voor alle gemeenten. Het ravijnjaar geldt niet alleen voor ons. Het is daarom van belang om hier gezamenlijk in op te trekken.

3: Vraag:

In de agendering (zie hieronder link naar de agendering) wordt teruggekomen op de toezegging uit het najaar van 2024. In de beslisnota is te lezen dat reserves ingezet kunnen worden om structurele middelen in te zetten.

- a. Hoe leest het college deze toezegging.
- b. Neemt het college deze optie mee in het ontwikkelen van scenario's richting de perspectiefnota;
- c. zo ja, ervaart u daartoe voldoende ruimte in de financiële verordening(en);
- d. zo nee, waarom niet en wat weerhoudt u hierin.

ter info de link met agendering en stukken:

[Financiën decentrale overheden | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

Antwoord:

- a. Hoe leest het college deze toezegging

Wij hebben kennis genomen van deze regeling. Het is goed dat er een mogelijkheid bestaat om de algemene reserve in te zetten om tot een structureel en reëel evenwicht te komen. Ook het voornemen van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties om de financiële beoordeling van gemeenten aan te vullen, wordt erkend, maar het is onzeker wat dit zal betekenen.

Desondanks blijft de financiële situatie van gemeenten zorgwekkend. De regeling is slechts een tijdelijke maatregel en biedt op de lange termijn geen oplossing voor de structurele tekorten. Het blijft een probleem dat de gemeente Heerenveen structureel minder ontvangt uit het gemeentefonds, en de komende jaren zullen de financiële middelen alleen maar verder afnemen.

- b. Neemt het college deze optie mee in het ontwikkelen van scenario's richting de perspectiefnota;

Wij hebben de genoemde opties meegenomen in de overwegingen. Hieronder is aangegeven op welke wijze de opties uitwerken voor de gemeente Heerenveen.

In de notitie incidenteel/structureel, waaraan gerefereerd wordt, staan de volgende mogelijkheden:

- A. aanwendbaarheid van het eigen vermogen
 1. Voor investeringen bestemmingsreserves te vormen voor de dekking van de structurele kapitaalslasten en/of
 2. Het surplus in de algemene reserve aan te wenden voor structurele exploitatielasten en/of
 3. Versneld toe te groeien naar een structureel en reëel evenwicht

Met betrekking tot het genoemde onder A1 zijn we nu aan het onderzoeken in hoeverre wij gebruik kunnen maken van een bestemmingsreserve ter dekking van de kapitaallasten. Deze bestemmingsreserve zorgt voor (gedeeltelijke) dekking van toekomstige kapitaallasten. Het instellen van een bestemmingsreserve is de bevoegdheid van de gemeenteraad. De planning is om bij de jaarrekening 2024 met een voorstel te komen.

Conform de BBV-wijziging en het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK vanuit de provincie) mag dit worden gezien als een structureel dekkingsmiddel. Dat is anders dan de andere bestemmingsreserves die grotendeels als incidenteel dekkingsmiddel worden gezien.

Voor het inzetten van de algemene reserve ter dekking van de structurele exploitatielasten (A2) is een aantal regels opgestelde, te weten:

- Alleen het vrij besteedbare deel van de algemene reserve mag hiervoor worden ingezet
- Van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve mag maximaal 10% per jaar worden ingezet ter dekking van de structurele lasten
- Deze inzet van de algemene reserve mag alleen als de solvabiliteit groter of gelijk is aan 20% en dat ook blijft.
- Tevens moet het weerstandsvermogen naar het oordeel van de toezichthouder voldoende zijn.

Conform de begroting van de gemeente Heerenveen is er een vrij deel van de algemene reserves beschikbaar om in te zetten. Zoals in de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen is vastgesteld is de ondergrens voor de Algemene Reserve € 15 miljoen. Dat is in ieder geval beklemd en niet vrij besteedbaar.

De solvabiliteit loopt in de begroting 2025 wel achteruit, namelijk:

- 2025 24,1%
- 2026 20,5%
- 2027 16,8%
- 2028 12,2%

Door deze afname in solvabiliteit wordt niet voldaan aan de derde voorwaarde, namelijk dat de solvabiliteit groter of gelijk moet zijn aan 20%. Hierdoor is het nu nog niet mogelijk om de reserve in te zetten volgens de gestelde voorwaarden. Op dit moment wordt gewerkt aan het opstellen van de Perspectiefnota 2026 en daarna wordt de Themabegroting 2026 opgesteld. De mutaties die hieruit voortkomen kunnen ervoor zorgen dat de solvabiliteit wijzigt. Hierdoor bestaat de kans dat we wel voldoen aan de voorwaarden en een deel van de Algemene Reserve in kunnen zetten.

c. zo ja, ervaart u daartoe voldoende ruimte in de financiële verordening(en)
Zoals u hiervoor heeft kunnen lezen zijn de genoemde opties niet beperkt door de financiële verordening.

d. zo nee, waarom niet en wat weerhoudt u hierin

De beperking zit in de financiële positie van de gemeente Heerenveen. De verhouding Eigen vermogen/totaal vermogen (solvabiliteit) toont aan dat deze positie verslechterd door de verwachte negatieve resultaten op basis van de huidige Themabegroting 2025. Dit kan op twee wijzen worden omgebogen, of meer inkomsten en/ of minder uitgaven. De korting op het gemeentefonds is hier voor een deel de oorzaak van, maar dat is het niet alleen. Dat is de reden dat we hebben ingezet op het project Gezonde Financiële Positie om niet alleen voor de korte termijn, maar juist voor de lange termijn de financiële positie van de gemeente Heerenveen te verbeteren.